

Innst. 262 S

(2014–2015)

Innstilling til Stortinget fra kontroll- og konstitusjonskomiteen

Dokument 8:63 S (2014–2015)

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Martin Kolberg, Gunvor Eldegard, Jette F. Christensen, Jan Bøhler, Per Olaf Lundteigen, Hans Fredrik Grøvan, Abid Q. Raja, Bård Vegar Solhjell og Rasmus Hansson om å opprette en stortingsoppnevnt granskingskommisjon for å vurdere forhold rundt Scandinavian Star-katastrofen

Til Stortinget

Sammendrag

Forslagsstillerne fremmer forslag om å opprette en stortingsoppnevnt granskingskommisjon for å vurdere forhold rundt Scandinavian Star-katastrofen. I dokumentet blir det blant annet redegjort for tidligere nedsatte granskingsutvalg, for Stortingets behandling i ulike faser, for politietterforskningen og for initiativer fra Stiftelsen etterforskning av mordbrannen på Scandinavian Star og Støttegruppen for etterlatte og overlevende i saken.

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«1. Det oppnevnes en uavhengig granskingskommisjon for brannen på Scandinavian Star. Granskingskommisjonens formål er å vurdere om de faktiske forhold som det er blitt redegjort for under Stortingets tidligere behandling av saken, jf. bl.a. Innst. S nr. 235 (1989–1990), St.meld. nr. 63 (1991–1992), jf. NOU 1991:1 a og b, samt Innst. S. nr. 108 (1992–1993) gir et korrekt og fyllestgjørende bilde av saken i lys av den informasjonen som senere er kommet frem. Kommisjonen skal videre vurdere de offentlige myndig-

heters oppfølging av saken, herunder oppfølgingen av anbefalingene i de ovennevnte dokumenter samt ivaretagelsen av overlevende og pårørende.

2. Stortingets presidentskap fastsetter granskingskommisjonens sammensetning og mandat, herunder avgrensningen mot den pågående etterforskningen av eventuelle straffbare forhold i saken.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jette F. Christensen, Gunvor Eldegard og lederen Martin Kolberg, fra Høyre, Erik Skutle og Michael Tetzschner, fra Fremskrittspartiet, Kenneth Svendsen og Helge Thorheim, fra Kristelig Folkeparti, Hans Fredrik Grøvan, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, fra Venstre, Abid Q. Raja, fra Sosialistisk Venstreparti, Bård Vegar Solhjell, og fra Miljøpartiet De Grønne, Rasmus Hansson, viser til at brannen på Scandinavian Star 7. april 1990 er en stor nasjonal tragedie som kostet 159 personer livet. Til tross for at saken tidligere er gransket av flere utvalg og etterforsket av politiet, og selv om både Støttegruppen etter Scandinavian Star og Stiftelsen etterforskning av mordbrannen Scandinavian Star har nedlagt et utrettelig og omfattende arbeid, har overlevende og etterlatte 25 år senere fortsatt ikke fått et tilfredsstillende svar på hva som skjedde og hvem som hadde ansvaret. Det er på denne bakgrunn komiteen støtter forslaget om å oppnevne en uavhengig granskingskommisjon.

Stortinget har i flere omganger behandlet spørsmål i tilknytning til Scandinavian Star-katastrofen, jf. blant annet Innst. S. nr. 235 (1989–1990) og Innst. S.

nr. 108 (1992–1993), jf. St.meld. nr. 63 (1991–1992) og NOU 1991:1 a og b (Schei-utvalget). Komiteen mener det er nødvendig å få klarlagt om de faktiske forhold Stortinget har bygget på i sine tidligere behandlinger av saken er korrekte, og hvorvidt de gir et fyllestgjørende bilde av saken i lys av den informasjonen som har kommet frem i ettertid. I denne sammenheng må de offentlige myndigheters oppfølging av Stortingets anbefalinger vurderes, herunder ivaretagelsen av overlevende og pårørende.

Komiteen viser til at Riksadvokaten 27. juni 2014 vedtok at det skulle gjennomføres en ny etterforskning i saken. Denne etterforskningen pågår fortsatt. Stortinget vedtok 17. mars 2015 en endring i straffeloven § 66 tredje ledd om fjerning av foreldelsesfristen for brudd på straffeloven § 148 (mordbrannparagrafen). Lovendringen trådte i kraft 27. mars 2015 og innebærer at et eventuelt straffbart forhold knyttet til Scandinavian Star-brannen, ikke lenger vil være foreldet etter 25 år. Komiteen mener at det ved fastsettingen av granskingskomisjonens mandat må foretas en avgrensning mot den pågående etterforskningen av eventuelle straffbare forhold i saken. Granskingen må ikke gripe inn i det som er påtalemyndighetens og domstolenes ansvar. Avgrensningen kan gjøre det nødvendig med tilpassninger i mandatet når resultatet av etterforskningen foreligger.

Komiteen vil i denne sammenheng vise til et sitat fra Innst. S. nr. 319 (2008–2009) som illustrerer problemstillingen knyttet til grenseoppgangen mot saker som ligger til behandling i domstolene/påtalemyndigheten:

«Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Grunnloven bygger på læren om maktfordeling mellom den lovgivende, den utøvende og den dømmende makt.

Dette innebærer at Stortinget må vise varsomhet med hvilke saker som tas opp til behandling. Flertallet viser til merknader fra Høyre og Kristelig Folkeparti i Innst. S. nr. 273 (2002–2003) hvor det ble påpekt at:

'det er klare betenkeligheter av konstitusjonell art ved å behandle som sak i kontrollkomiteen forhold som delvis er ferdigbehandlet i rettsapparatet, og som delvis ligger til behandling i rettsapparatet.

Disse medlemmer viser til at domstolene, ut fra det maktfordelingsprinsippet som Grunnloven bygger på, har en stilling som selvstendig statsmakt. Dette betyr at Stortinget og Regjeringen ikke kan overprøve domstolenes avgjørelser

eller forsøke å påvirke disse avgjørelsene. Stortinget har tradisjon for å vise betydelig tilbakeholdenhet når det gjelder å behandle temaer som har tilknytning til en konkret sak som er under domstolsbehandling, og disse medlemmer mener at det er sterke grunner for at Stortinget burde holde på en slik tilnærming.'

Etter flertallets syn bør dette også gjelde når et forhold er anmeldt til politiet og er under etterforskning.»

Komiteen er enig med forslagsstillerne i at kommisjonen skal oppnevnes av presidentskapet, som også skal fastsette mandatet og bestemme sammensetningen. Det forutsettes at utforming av mandatet og valg av medlemmer av kommisjonen skjer i samråd med alle partigruppene på Stortinget.

Komiteen viser til at Stortinget gjennom en gransking som foreslått, vil kunne få de opplysninger som er nødvendige for å få foretatt en forsvarlig parlamentarisk sluttbehandling av saken.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råår Stortinget til å gjøre slike

vedtak:

I

Det oppnevnes en uavhengig granskingskomisjon for brannen på Scandinavian Star. Granskingskomisjonens formål er å vurdere om de faktiske forhold som det er blitt redegjort for under Stortingets tidligere behandling av saken, jf. bl.a. Innst. S. nr. 235 (1989–1990), St.meld. nr. 63 (1991–1992), jf. NOU 1991:1 a og b, samt Innst. S. nr. 108 (1992–1993), gir et korrekt og fyllestgjørende bilde av saken i lys av den informasjonen som senere er kommet frem. Kommisjonen skal videre vurdere de offentlige myndigheters oppfølging av saken, herunder oppfølgingen av anbefalingene i de ovennevnte dokumenter samt ivaretagelsen av overlevende og pårørende.

II

Stortingets presidentskap fastsetter granskingskomisjonens sammensetning og mandat, herunder avgrensningen mot den pågående etterforskningen av eventuelle straffbare forhold i saken.

III

Dokument 8:63 S (2014–2015) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Martin Kolberg, Gunvor Eldegard, Jette F. Christensen, Jan Bøhler, Per Olaf Lundteigen, Hans Fredrik Grøvan, Abid Q.

Raja, Bård Vegar Solhjell og Rasmus Hansson om å opprette en stortingsoppnevnt granskingskommisjon for å vurdere forhold rundt Scandinavian Star-katastrofen – vedlegges protokollen.

Oslo, i kontroll- og konstitusjonskomiteen, den 5. mai 2015

Martin Kolberg

leder og ordfører

